

Rozvoj pivovarského průmyslu v Maďarsku

FRANTIŠEK HLAVÁČEK, Praha

663.4 : 62.001 (439)

Sladařský a pivovarský průmysl Maďarské lidové republiky se v lidově demokratickém státním zřízení dočkal pronikavého rozvoje. Velké budapeštské pivovary, které po první světové válce pracovaly jen velmi omezeně nebo byly úplně vyřazeny z provozu, jsou nyní plně využity pro sladařské a pivovarské účely a některé jejich provozy byly dokonce i značně rozšířeny. Spotřeba piva, která činila v r. 1938 pouze 3 l na obyvatele za rok, zvýšila se po druhé světové válce asi na 5 l a v r. 1950 stoupla již na 8,3 l. Od roku 1950 stoupá spotřeba piva velmi pronikavě a činila v roce 1958 již přes 30 l. Potěšitelný vzestup souvisí se značně zvýšenou průmyslovou produkcí v celé zemi a také s vyšším životním standardem všeho obyvatelstva.

Pivovarský průmysl byl postaven před těžký úkol, neboť s poměrně malými prostředky měl vybavit své výrobní závody urychleně tak, aby stačily krýt zvýšenou potřebu. Nutno konstatovat, že se to průmyslu z velké části podařilo.

Dnes pracuje v Maďarsku 6 pivovarů, z toho 3 jsou v Budapešti a 3 na venkově. Velký pivovar v Budapešti — Köbanya (bývalý pivovar Dreherův) byl celý přebudován na sladovnu s denní kapacitou 12 vagonů zpracovaného ječmene. Po přebudování má sladovna k dispozici 180 podzemních, v pískovci tesaných humen o celkové ploše asi 70 000 m². V místech pivovaru byl v minulém století rozsáhlý kamenolom, ze kterého se těžil kámen pro výstavbu Budapeště. Tak vznikla podzemní humna a sklepy na pivo a víno. Humna jsou suchá, dobře vybílená a také větrání dostatečnými průduchy je velmi dobré (obr. 1).

Velmi dobře je vybavena budova větracích púd na ječmen o kapacitě 500 vagonů. Ječmen se přijímá a váží zásadně ve vagonech; je možno skládat mechanickými lopatami současně 3 vagony. Čisticích strojů jsou čtyři soupravy, každá o výkonu 2,5 t/h. Přesýpací pudy (systém Rank) jsou čtyř-

Obr. 2. Spilka pivovaru v Nagy Kanizse

poschodové, ječmen padá úzkými štěrbinami s horní pudy na stříšky další etáže. Budova stojí o samotě, proto vzduch má přístup ze čtyř stran a vniká také pod drátěné stříšky, takže ječmen se větrá i spodem. Ječmen s vyšší vláhou (nad 16 %) ztrácí při přesýpání přes 4 pudy 2—3 % vláhy; vlhčí ječmen se mohou znovu vracet na horní pudy. Ve sladovně je celkem 9 hvozdů, z toho 6 třílískových. Jeden dvoulískový hvozd 64 m² má sklopné lísky a parní kalorifery a je vybaven úplnou automatizací, včetně programové regulace.

V Budapešti vystavují pivo pouze dva pivovary (závod č. 2 a č. 4), ve třetím závodě (závod č. 5) je v činnosti pouze sladovna a varna. Horká mladina se odtud přečerpává do závodu č. 2 potrubím 1830 m dlouhým. Závod č. 2 s výstavem přes 1,5 mil hl ročně je největším pivovarem v Maďarsku. Ve varně se 16 varními nádobami se vyrábí denně 4700 hl, k tomu přichází ještě 1300 hl mladiny ze závodu č. 5. Spilky byly rozšířeny blokem betonových kádí, jsou chlazeny vzduchem a mají celkový obsah 62 000 hl. Rovněž sklep byl rozšířen na obsah 284 000 hl a to převážně hliníkovými tanky z kvalitního domácího hliníku. Lahvovna, která zatím pracuje s dvěma staršími soupravami 4 000 a 2 000 lahví/h, se nyní rozšiřuje a právě se v ní instaluje nová kolona 12 000 lahví/h, dánského původu. Další kolona na sterilní plnění bude ještě dodána a pro jeden závod se počítá také se zařízením na plnění piva za horka.

V druhém budapeštském pivovaru (závod č. 4) s výstavem asi 800 000 hl jsou poměry obdobné. Také zde byly rozšířeny spilky a ležácké prostory, v nichž se právě provádí výměna dřevěných ležáckých sudů. Po nahrazení hliníkovými tanky budou dubové ležácké sudy podle vládního nařízení předány vinařským závodům.

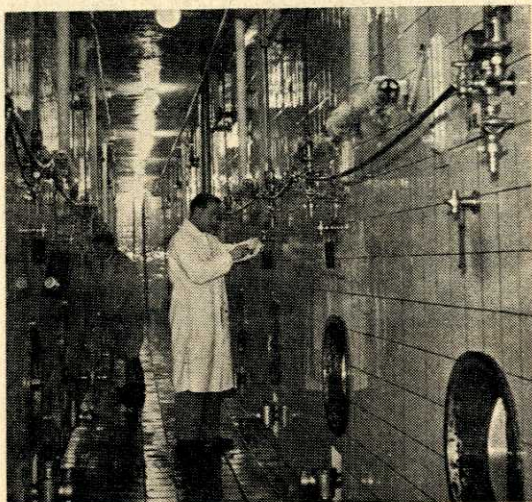
Zcela nově rekonstruovaným závodem je pivovar v Nagy Kanizse. Přestavba byla řešena velkou centrální budovou, ve které je varna, sila na slad, strojovna, dále chladicí stok, spilky na 14 000 hl a sklepy na 45 000 hl (obr. 2 a 3). Vedle v nižší budově je stáčírna sudů a lahví. Rekonstrukce byla

Obr. 1. Humno budapeštské sladovny

dokončena v roce 1956 a pivovar vystavuje asi 300 000 hl. Úpravu spilek a sklepů možno označit za vzornou, bohatě dimensované chladicí zařízení umožňuje dokonalé chlazení a větrání spilek a sklepů. Chlazení v celé budově je cirkulační vzdušné.

Nově byl vybudován také závodní kulturní dům, ve kterém jsou soustředěny prostory sloužící kulturním a sociálním účelům. Je tam přednáškový sál, čítárny, klubovní místnosti závodního výboru, závodní jídelna, umývárny, koupelny apod.

Obr. 3. Záběr ze sklepů pivovaru v Nagy Kanizse

Celková úprava a moderní řešení celého závodu působí velmi příznivým dojmem.

Také další venkovský pivovar v Pécsi se rekonstruuje a buduje zatím na kapacitu asi 250 000 hl.

Největší podíl, tj. 80 % všeho vystavovaného piva je pivo konsumní 10,5 °S, 12–14 ° se vystavuje

РАЗВИТИЕ ПИВОВАРЕННОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В ВЕНГРИИ

В Венгерской народной республике с 1950-го года непрерывно повышается потребление пива, которое в 1958 году составляло уже свыше 30 литров в год на человека. В статье описываются крупнейшие венгерские пивоваренные заводы в Будапеште и Надь Каниже, модернизированные в последние годы.

DIE ENTWICKLUNG DER BRAUINDUSTRIE IN UNGARN

In der Ungarischen Volksrepublik ist seit 1950 der Pro-Kopf-Bierverbrauch wesentlich gestiegen; im 1958 betrug er mehr als 30 l. Es werden die grössten ungarischen Brauereien in Budapest und Nagy Kanizsa beschrieben, welche in den letzten Jahren rekonstruiert wurden.

DEVELOPMENT OF BREWING INDUSTRY IN HUNGARY

The beer consumption in Hungarian People's Republic is since 1950 steadily growing and has reached in 1958 more than 30 l per capita. The article deals with the biggest Hungarian breweries in Budapest and Nagy Kanizsa which were modernized a few years ago.

Obr. 4. Isolovaný hliníkový tank na rozvoz piva

světlého ležáku 12 °S. Dále se vyrábí 12° a 14° tmavé pivo a ojediněle též 14° a 18° pivo světlé.

Distribuční poměry v Maďarsku jsou dosti složité a letní výstav bývá až čtyřnásobkem výstavu zimního. Pivovary jsou proto nuceny pracovat se sklady a stáčírnami piva. Proto je v různých oblastech rozmístěno celkem 82 skladů s výstavem od 15 000 do 80 000 hl ročně. Sklady jsou vybaveny chlazenými místnostmi, stáčírnou a potřebnými rozvozo­vými prostředky. K dovozu do skladů používá se také dobře izolovaných hliníkových tanků 60–86 hl obsahu (obr. 4).

Rozvoj pivovarského průmyslu, činorodá práce a iniciativa všech pracovníků potěší každého, kdo má možnost shlédnout pivovarský průmysl v Maďarsku.

Závěr

V Maďarské lidové republice stoupá od roku 1950 velmi pronikavě spotřeba piva na obyvatele, která v roce 1958 činila přes 30 l. Popisují se největší maďarské pivovary v Budapešti a v Nagy Kanizse, které byly rekonstruovány v posledních letech.

Došlo do redakce 4. 11. 1959.

Závodní výbory ROH Sdružení pivovarů a sladoven a Pražských pivovarů, n. p. ozna­muji, že celostátní

V. pivovarský a sladařský ples

se koná v sobotu dne 27. února 1960 ve velkém sále pražské Lucerny. Začátek ve 20 hodin.

K tanci hrají velký taneční orchestr Vlastimila Kloce s jeho sólisty a dechová hudba pivovaru Praha-Smíchov za řízení Václava Salivara.

Předtančení řídí taneční mistr Otakar Landa.

Vstupenky v omezeném počtu jsou v předprodeji od 20. ledna 1960 ve vrátnicích pivovarů Praha-Smíchov, Holešovice, Braník, Nusle a u ZV ROH Sdružení pivovarů a sladoven, Praha 3, Václavské náměstí 27.